

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ๒) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จำนวน ๑๐๓ คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) ผลการวิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๑.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๒๘ มีอายุระหว่าง ๓๐-๓๙ ปี จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗๕ มีระดับการศึกษา

ปริญญาตรี ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๖ ประจำอยู่ในส่วนงานราชการ สำนักปลัดเทศบาล
จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๓

๕.๑.๒ การบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ก จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมของ
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ก จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๗
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรม
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการไม่บัญญัติหรือลัทธิ
ข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ด้านการประชุมกันเนื่องนิตย ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี ด้าน
การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ด้านการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา
ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม และด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ตามลำดับ

๕.๑.๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลัก อภินิหารธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ก จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม พนักงานได้ให้ข้อเสนอแนะในการ
พัฒนาการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ก จังหวัด
เชียงใหม่ ดังนี้

เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ก จังหวัดเชียงใหม่ ควรดูแลเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิการของ
ราชการ และการพัฒนาบุคคลในองค์กรให้มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่า
ทรงคุณธรรมในการปฏิบัติราชการนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงปัจจัยแห่งการพัฒนาบุคลากร
คือ ๑. ระดับภูมิปัญญาของแต่ละบุคคลในการรับและเรียนรู้ ๒. การปลูกฝังจิตสำนึกแห่งการมีจิต
สาธารณะ ลด ละ ความเห็นแก่ตัว ๓. การฝึกอบรมทักษะความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
รวมไปถึงการพัฒนาการบริหารงานภายในองค์กรที่ยึดถือหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาการบริหารงาน
ภายในองค์กรสอดคล้องถึงการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้กับพนักงานข้าราชการ และองค์กรจะต้องมี
การส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา รวมทั้งการนำหลักธรรมคำสอนมาปรับใช้ในการทำงานเพื่อให้
การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเป้าหมายที่วางไว้ การปกครองตามหลักอภินิ
หารธรรมเป็นการนำหลักอภินิหารธรรมไปใช้ในการบริหารการปกครอง เพื่อความมั่นคงของรัฐ
ซึ่งหลักอภินิหารธรรมเป็นธรรมสำหรับให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยเฉพาะปกครองแบบ
ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองที่คนส่วนมากมีส่วนร่วมในการปกครอง และหลักอภินิหารธรรม

ยังเป็นธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร นักปกครองทุกระดับ เพื่อนำพาองค์กรหรือรัฐ ประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

ถ้าหากเทศบาลบริหารอย่างมีความชอบธรรม ก็จะไม่มีความทุจริต ก็สามารถท้องถิ่นพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยหลักการบริหารนิยธรรมในการบริหารพนักงานก็สามารถได้แสดงศักยภาพในการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่เน้นการบริหารงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมในปัจจุบัน หลักธรรมในการบริหารสามารถนำมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและสถานการณ์ในปัจจุบัน การบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมสามารถป้องกันไม่ให้องค์กรเกิดความเสื่อม แต่จะนำไปสู่ความเจริญ ที่ยึดหลักมีการประชุมเป็นเนืองนิตย์ เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ ภายในองค์กร โดยการประชุมแต่ละครั้งอย่างพร้อมเพรียงกัน เคารพผู้บังคับบัญชา และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ข่มเหงสตรี คัมครองศาสนสถาน ทำนุบำรุงคุ้มครองพระพุทธศาสนาตามหลักอันชอบธรรม ย่อมจะทำให้้องค์กรเกิดความเจริญฝ่ายเดียว

๕.๑.๔ บทสัมภาษณ์แนวทางการนำหลักการบริหารนิยธรรมมาใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดให้แนวทางสรุปว่า

๑) ด้านการประชุมกันเนืองนิตย์

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ภายในปีงบประมาณจะมีการประชุม ๔ ครั้ง การประชุมจะมีผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล เลขาธิการเทศบาล ซึ่งแต่ละท่านให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง และมีการกำหนดการประชุมพนักงานราชการทุกเดือน กำหนดประชุมสภา ๒ เดือนต่อครั้ง บุคลากรในองค์กรให้ความร่วมมือในการประชุมทุกครั้ง อย่างพร้อมเพรียง และมีตารางกำหนดการประชุมประจำปีทุกปี แต่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

๒) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มีในการประชุมทุกครั้ง จะมีการลงเวลาในการเข้าประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมได้ทุกคน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภา และเจ้าหน้าที่งบประมาณ ตามข้อบังคับจะต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง มีการลงเวลาการประชุม พนักงานราชการ ทุกครั้งที่มีการประชุมต้องเข้าร่วมประชุมเพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง การประชุมแต่ละครั้งเลขานุการสภาจะรายงานผู้เข้าร่วมประชุมว่าสมาชิกเข้าร่วมประชุมครบหรือไม่ และการประชุมแต่ละครั้งจะมีวาระการประชุมและมีการพิจารณาแต่ละวาระการประชุมตามลำดับ

๓) ด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ยึดหลักแนวคิดการปกครองโดยใช้หลักนิติธรรมที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพที่ชอบด้วยกฎหมาย ในด้านคุณธรรม ไม่ประพฤติผิดวินัย ไม่มีการทุจริต มีความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนรับผิดชอบในผลงาน ยึดหลักความเป็นจริง และระเบียบกฎหมายที่ต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยนำหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลมาบริหารงาน

๔) ด้านการเชื้อฟังผู้บังคับบัญชา

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ขยันหมั่นเพียร เคารพ เชื้อฟัง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา มีการทำงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างซื่อตรง พนักงานทุกคนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ทำงานอย่างขยันขันแข็งและปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร บุคลากรทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์เคร่งครัด

๕) ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สุภาพสตรีในองค์กรมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้นำและหัวหน้าส่วนงานแต่ละกองงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรอย่างทัดเทียม ไม่มีการดูถูกหรือปิดกั้นความรู้ความสามารถของแต่ละคน ในองค์กรมีความเสมอภาคไม่มีการแบ่งแยกชายหญิงทุกคนมีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันหมดทุกคน ทั้งนี้ ผู้หญิงควรได้รับตำแหน่งสัดส่วนที่เทียบกับผู้ชาย ตามความเหมาะสม ตามความสามารถ สมเหตุสมผลมากโดยชอบธรรมตามกฎหมาย

๖) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ทางเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้จัดโครงการและกิจกรรมที่ร่วมส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นตลอดทั้งปี มีกิจกรรมและโครงการหลายโครงการที่เป็นการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น การจัดอบรมหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีกองการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น โครงการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ชุมชน การทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่วันสงกรานต์ โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น

๗) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้ส่งเสริมคุ้มครองรักษาพระพุทธศาสนา เช่น โครงการถวายเทียนพรรษาแต่ละวัดในเขตเทศบาล ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ ร่วมกันฟังเทศน์ธรรมะสัญจร มีการจัดทำโครงการและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะสงฆ์ในพระพุทธศาสนาและสนับสนุนคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ช่วยเหลือวัดที่ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม ไฟไหม้ และช่วยเหลือในด้านงบประมาณต่าง ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากการศึกษากิจการการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ความคิดเห็นของพนักงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการบริหาร จึงมีความสอดคล้องและใกล้เคียงกันกับหลักธรรมมาภิบาล โดยหลักอปริหานิยธรรมนั้น ช่วยให้ภายในองค์กรเกิดความสามัคคี ความไม่รู้จักเสื่อมและความเจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จันทวโธ (รณจันทร์วงษ์)**^{๖๐} ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักอปริหานิยธรรม ๗ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์ที่ได้ พบว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญเคารพต่อเพศสตรีในระดับสูง รองลงมาได้แก่ ให้ความสำคัญเคารพต่อสถานที่ภายในโรงเรียน ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และให้ความสำคัญดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ก็อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลวิจัยได้ ดังนี้

๑. ด้านการประชุมกันเนืองนิตย์ จากการศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

^{๖๐} พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จันทวโธ (รณ จันทร์วงษ์). “การบริหารงานบุคคลตามหลักอปริหานิย-ธรรม ๗ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. รัฐประศาสนศาสตร. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

ด้านการประชุมกันเนื่องนิตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการประชุม การปรึกษาหารือ การพูดคุย การประสานงานกันอยู่เป็นประจำ เพื่อแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการ สัมภาษณ์ นายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ภายในปีงบประมาณจะมีการประชุม ๔ ครั้ง การประชุมจะมีผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล เลขาธิการเทศบาล ซึ่งแต่ละท่านให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง และการประชุมกันเนื่องนิตย์ตามหลักอปปรานิชธรรมนั้น ยังทำให้พนักงานภายในองค์กรยอมรับในเหตุผลที่ต้องที่เป็นประโยชน์ เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกันของคนในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เสนาะ สภาไพไทย**^{๖๑} ได้ศึกษาเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการศึกษา พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นว่าการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

๒. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม จากศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอปปรานิชธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมที่ควรทำโดยพร้อมเพรียงกัน การลงมติเห็นชอบร่วมกัน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการประชุม โครงการ กิจกรรม ของทางองค์กร ทำให้เกิดความสามัคคี ภายในองค์กรนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ เลขานุการนายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการประชุมทุกครั้ง จะมีการลงเวลาในการเข้าประชุม ผู้เข้าร่วมประชุม สามารถแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมได้ทุกคน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสมาชิกสภา และเจ้าหน้าที่งบประมาณ ตามข้อบังคับจะต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง มีการลงเวลาการประชุม พนักงาน ข้าราชการ ทุกครั้งที่มีการประชุมต้องเข้าร่วมประชุมเพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหา ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระโกศล มณีนटना(ณัฐ)**^{๖๒} ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของ

^{๖๑} เสนาะ สภาไพไทย. “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๙.

^{๖๒} พระโกศล มณีนटना (ณัฐ). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. (รัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

เทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนพัฒนาชุมชนด้านการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ด้านการติดตามตรวจสอบและด้านการประเมินผล ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญ หรือสนใจ ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี เนื่องจากว่ามีแต่ประชาชนในชุมชนเท่านั้นที่รู้ว่า ประชาชนมีความต้องการอะไร และอีกอย่างหนึ่ง คืออยากให้ชุมชนมีความเจริญมีการพัฒนาจึงเป็นเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาชุมชน

๓. ด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ จากศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ได้ออกบทบัญญัติหรือไม่ล้มเลิก ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร หรือกฎระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือตามความต้องการของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง หรือตามอิทธิพลใดอิทธิพลหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและชอบธรรม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ นายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง ยึดหลักแนวความคิดการปกครองโดยใช้หลักนิติธรรมที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพที่ชอบด้วยกฎหมายในด้านคุณธรรม ไม่ประพฤติผิดวินัย ไม่มีการทุจริต มีความโปร่งใส และ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลหนองผึ้ง ยังได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมในข้อนี้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนรับผิดชอบในผลงานยึดหลักความเป็นจริง และระเบียบกฎหมายที่ต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยนำหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลมาบริหารงาน คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของชุมชน ที่ไม่ขัดต่อหลักของระเบียบและกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระตรีระศักดิ์ สุมะโร^{๒๓}** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานบุคลากรตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ โรงเรียน มัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” พบว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียน ไม่บัญญัติสิ่งที่ ไม่บัญญัติอันขัดต่อระเบียบของโรงเรียน และการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนรองรับ ทุกคนทำตามโดยไม่ลบล้างแบบแผนการปฏิบัติของโรงเรียน

๔. ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา จากศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

^{๒๓} พระตรีระศักดิ์ สุมะโร. “การบริหารงานบุคลากรตามหลักการบริหารนิยธรรม ๗ โรงเรียน มัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต*. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

ด้านการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และนโยบายขององค์กร เพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กร และเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้ด้วยความเคารพ เชื่อฟัง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ เลขาธิการนายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า พนักงานทุกคนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ขยันหมั่นเพียร เคารพ เชื่อฟัง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา มีการทำงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างซื่อตรง บุคลากร ในองค์กรทุกคนมีความซื่อสัตย์ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับด้วยความรับผิดชอบและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอานนท์ อานนโท (นรมาตร์)^{๖๔} ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักกติกุ์บริหารนิยธรรม ๗” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดชุมพรโดยส่วนมากแล้วได้นำหลักกติกุ์บริหารนิยธรรม ๗ ไปใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยภาพรวม มีการยกย่องพระมหาเถระผู้ทำคุณงามความดีและเชิดชูให้เป็นเกียรติประวัติ อยู่ในระดับมาก

๕. ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี จากศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักกติกุ์บริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการเปิดโอกาสให้สุภาพสตรีมีส่วนร่วมและบริหารภายในองค์กร โดยมีบทบาทหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กร ในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล และได้รับความคุ้มครองโดยชอบธรรมตามกฎหมาย อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์รองนายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า สุภาพสตรีในองค์กรมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้นำและหัวหน้าส่วนงานแต่ละกองงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรอย่างทัดเทียม ไม่มีการถูกหรือปิดกั้นความรู้ความสามารถของแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปฐมกัณฑ์ธารกร (บุญแทน มะลิอ่อง)^{๖๕} ได้ศึกษาเรื่อง “หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน” ผลจากการศึกษา พบว่า สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิต่าง ๆ ที่มนุษย์แต่ละคนได้มาเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย และทุกคนสามารถปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนได้โดยชอบธรรม ได้แก่

^{๖๔} พระมหาอานนท์ อานนโท (นรมาตร์). "การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชุมพรกับการประยุกต์ใช้หลักกติกุ์บริหารนิยธรรม ๗". *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^{๖๕} พระครูปฐมกัณฑ์ธารกร (บุญแทน มะลิอ่อง). "หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน". *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาพระพุทธศาสนา. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

๑) สิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ (Right to live) ๒) สิทธิที่จะได้รับการศึกษา (Right to education) ๓) สิทธิที่จะทำงาน (Right to work) ๔) สิทธิแห่งเสรีภาพ (Right of freedom) ๕) สิทธิแห่งทรัพย์สิน (Right of property) และ ๖) สิทธิแห่งสัญญาประชาคม (Right of contact)

๖. ด้านส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม จากศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม โดยรวมอยู่ในระดับมากอภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น การปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่นของตนเอง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้งได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ทางเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้จัดโครงการและกิจกรรมที่ร่วมส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นตลอดทั้งปี มีกิจกรรมและโครงการหลายโครงการที่เป็นการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ฉวีวรรณ สุวรรณภา**^{๖๖} ได้ศึกษาเรื่อง " การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนมิติทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณี " ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนเป็นทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐาน การพึ่งตนเองโดยอาศัยกระบวนการจัดการชุมชนในการพัฒนาต่าง ๆ โดยมีวิธีคิดที่มีพื้นฐานจากระบบคิดเดิมของชุมชนหรือภูมิปัญญาพื้นบ้านผสมผสานเข้ากับวิธีคิดและระบบการจัดการของสังคม ความเข้มแข็งและยั่งยืนของคนหรือสังคมชุมชนเป็นการพัฒนาที่มีความต่อเนื่องจากรากฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักความพอดีและพึ่งตนเองได้โดยการสร้างคนดี คนเก่ง มีความรับผิดชอบและถึงพร้อมด้วยคุณธรรม เชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกันและเป็นการบูรณาการทางสังคมก็จะก่อให้เกิด ความสมดุลหรือสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนตลอดไป

๗. ด้านการอารักขา คຸ້ມครอง ปกป้องอันชอบธรรม จากศึกษา พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการอารักขา คຸ້ມครอง ปกป้องอันชอบธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่าการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ด้วยการถวายปัจจัยสี่ ด้วยการสนับสนุนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกการมีส่วนร่วม กิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา การสนับสนุนการนำ

^{๖๖} ฉวีวรรณ สุวรรณภา,ผศ., “การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มิติทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณี” ,สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓.

หลักธรรม ของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ รองนายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ได้ส่งเสริมคุ้มครองรักษาพระพุทธศาสนา เช่น โครงการถวายเทียนพรรษาแต่ละวัดในเขตเทศบาล ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการทำบุญ ตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ ร่วมกันฟังเทศน์ธรรมะสังยุต และ เลขาธิการนายกเทศมนตรี ตำบลหนองผึ้ง ก็ได้ให้สัมภาษณ์ประเด็นเดียวกันนี้ว่า มีการจัดทำโครงการและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะสงฆ์ในพระพุทธศาสนา และสนับสนุน คณะสงฆ์ในเขตเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ช่วยเหลือวัดที่ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม ไฟไหม้ และช่วยเหลือในด้านงบประมาณต่าง ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิเชียรบุรี สติสมปนโน (ขวัญโพก)^{๖๗} ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าปเสนทิโกศล” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า บทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนานั้น พระเจ้าปเสนทิโกศตรองสนพระทัยในการอุปถัมภ์บำรุงด้วยปัจจัยไทยธรรม แต่พระพุทธเจ้าพร้อมทั้งพุทธสาวกและสาวิกา ทรงเป็นแบบอย่าง แก่ประชาชนในแว่นแคว้นด้านการถวายอามิสทาน การสร้างกุฏิเสนาสนะ และพระเจ้าปเสนทิโกศลเมื่อเสร็จจากพระราชกรณียกิจจะเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อสนทนธรรม จึงทำให้เกิดพระสูตรเกี่ยวข้องกับพระเจ้าปเสนทิโกศลมากมายที่ปรากฏในโกศลสังยุต พระเจ้าปเสนทิโกศลมีส่วนทำให้เกิดการบัญญัติพระวินัยในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตาม หลักอปริหานิยธรรม ๗

๑. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่พนักงานในด้านการนำอปริหานิยธรรม ๗ มาใช้กับการทำงานให้มากยิ่งขึ้น

^{๖๗} พระวิเชียรบุรี สติสมปนโน (ขวัญโพก). “การศึกษาบทบาทในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของพระเจ้าปเสนทิโกศล”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

๒. ส่งเสริมให้มีการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวไม่แสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่การงาน

๓. คัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะของงาน

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานทั้งในองค์กรและนอกองค์กรมากยิ่งขึ้น

๕. สร้างบรรยากาศพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อการทำงาน ตลอดจนการพัฒนาการจัดกิจกรรมขององค์กรให้มีความทันสมัยและให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักการบริหารนิยธรรมมาประยุกต์ใช้ใน เทศบาลตำบล

๒. ควรศึกษาจากกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างโดยรวมจากหน่วยงานอื่น เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการบริหารงาน มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน จากการวิจัยครั้งนี้อย่างไร

๓. ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมอื่น ๆ เช่น สังคหวัตถุ ๔ สาราณียธรรม ๖ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เป็นต้น มาใช้กับการบริหารเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๔. ควรศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรม ในสำนักงาน องค์กร หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีลักษณะการบริหารงานคล้ายคลึงกัน โดยมีหลักการบริหารนิยธรรม เป็นตัวแปรตาม

